

[Justitsministeren.]

benådet. De sidste fanger, der afsønde straf af fængsel i 16 år, blev benådet i sommeren 1952.

I de her nævnte sager angående benådning af fanger, der er idømt livsvarigt fængsel, er fulgt den praksis, som tidligere er bragt i anvendelse overfor livstidsfanger. Benådningerne er sket efter indgående overvejelse, og der er lagt vægt på de om den pågældendes personlige forhold og udvikling foreliggende oplysninger, og at løsladelse efter sikkerhedsmæssige hensyn ikke var utilrådelig.

Det kan og det skal ikke skjules, at de forbrydelser, de løsladte har gjort sig skyldige i, i mange tilfælde er meget grove, og en benådning er ikke et udtryk for en ændring af denne vurdering, men krigstidens værste ugeringsmænd er de ikke. Der er fuldbyrdet 46 dødsdomme, og der sidder endnu 60 i fængslerne. Der er ikke, som det er blevet sagt, benådet nogle masse mordere. Der er ikke mellem de benådede livstidsfanger nogen, som med rette kan betegnes som hørende til de groveste torturister.

Det har været nævnt, at tidspunktet for de senest foretagne benådninger var meget uheldigt valgt. Naturligvis forstår jeg godt, at en offentlig meddelelse om benådningerne umiddelbart før højtideligheden i mindelunden i særlig grad har berørt de døde efterladte smerteligt, og jeg beklager derfor, at det skete på dette tidspunkt.

Jeg har hermed redegjort for alle de benådninger, som har fundet sted indtil nu. De retningslinier, der ligger til grund for dem, er følgende:

Man har bestræbt sig for at råde bod på den uensartethed i strafudmålingen, der er en følge af, at dommene er afsagt af forskellige retter til forskellig tid. Man har herved med støtte i ændringsloven af 1946 bygget på ankenævnets indsigt og mulighed for at sammenligne de forskellige domme, særlig forsåvidt angår de større grupper af ganske ensartede forhold. Men også i mere særprægede forhold som angiverier, voldshandlinger o. lign. har man tillagt ankenævnets udtalelser betydning. Man har aldrig uden videre fulgt ankenævnets indstilling, men har foretaget en selvstændig bedømmelse; man har dog i det alt overvejende antal tilfælde kunnet følge ankenævnets ind-

stilling. Efterhånden som man er nået op til de alvorlige straffe og mere sammenfattede forhold, har man i stedse stigende grad lagt vægt også på andre momenter end ankenævnets indstillinger, navnlig de oplysninger, der iøvrigt har foreligget til belysning af, om det har været forsvarligt at søge udvirket benådning for den pågældende.

Man har i offentligheden i de seneste dage drøftet spørgsmålet om den måde, på hvilken afgørelsen af benådningsspørgsmål har været forberedt, derunder særlig spørgsmålet, hvorvidt erklæring fra retterne og anklagemyndigheden har været indhentet.

Herom vil jeg gerne sige, at ankenævnets udtalelser, som det er fremgået af min redegørelse, har indtaget en central stilling i det materiale, på grundlag af hvilket afgørelserne er truffet. Det gælder i første række de tilfælde, i hvilke ankenævnet har kunnet afgive indstilling om en egentlig nedsættelse af den idømte straf i overensstemmelse med senere praksis, men ankenævnets udtalelser har også bortset fra sådanne tilfælde måttet have en betydelig vægt i kraft af den særlige indsigt, ankenævnet på grundlag af sit kendskab til praktisk talt hele det foreliggende domsmateriale har erhvervet. Jeg må gå ud fra, at det navnlig er det sidste hensyn, der har været afgørende for, at man i 1951 efter forudgående drøftelse med landsretternes præsidenter undlod at indhente erklæring fra retterne.

Forsåvidt angår benådning i sager, der er pådømt af Højesteret, har forholdet været det, at Højesterets erklæring har været indhentet i sager, i hvilke der har været spørgsmål om benådning, idet man dog efter en drøftelse i sommeren 1950 med Højesterets præsident ikke altid har hørt Højesteret over spørgsmålet om benådning, der skete i overensstemmelse med løsladelse af andre, der var idømt tilsvarende straffe. Under hensyn hertil, og da det også af andre grunde ved min tiltrædelse som justitsminister lå noget uklart, hvorvidt Højesteret fortsat skulle høres, rettede jeg henvendelse til Højesterets præsident med forespørgsel om, hvorvidt Højesteret fremtidig ønskede at blive hørt i disse sager. Hertil svarede højesteretspræsidenten, at Højesteret var indforstået med ikke at blive hørt, når det